

Прекретница за женско предузетништво: Анализа ефеката доделе бесповратних средстава

Детаљан увид у прогрес, изазове и прилике за жене предузетнице на основу конкурсних података Завода за равноправност полова за период 2021-2023. године

Увод

Имајући у виду истраживачке податке о положају жена у предузетништву, родним неједнакостима у сфери економије, последицама изазваним пандемијом Ковид-19 и генерално мањој заступљеношћу предузетница у привреди, Завод је у 2021. години реализовао први Јавни конкурс за доделу бесповратних средстава за подршку развоја и афирмације женског предузетништва (у даљем тексту: Конкурс) са циљем пружања подршке личним иницијативама, иновацијама и индивидуалности јер су ово управо кључни родни аспекти предузетништва и узроци родно условљених разлика у предузетништву (броју, типу, величини, сектору бизниса које воде жене). Будући да је Конкурс показао велику заинтересованост јавности, Завод је наставио са овим програмом и у 2022. и у 2023. години.

У периоду 2021-2023. године средства по Конкурсу добило је укупно 128 предузетница иако је број заинтересованих био много већи – чак 575 предузетница је аплицирало за добијање средства за куповину машина, опреме, алата и репроматеријала, односно за сертификацију, стандардизацију и брендирање својих производа или услуга.

Желећи да добијемо увид у утицај доделе бесповратних средстава на женско предузетништво у АП Војводини, са посебним фокусом на структурне карактеристике и трендове међу предузетницама које су учествовале и биле успешне у добијању ових средстава, Завод је урадио анализу ефеката спроведеног Конкурса.

У данашњем свету, где глобална економија поставља нове изазове и отвара простор за иновације, улога женског предузетништва постаје све значајнија. Не само да предузетнице доприносе економском развоју и иновацијама, већ такође унапређују друштвену укљученост и равноправност полова у пословном сектору. Из тог разлога, разумевање фактора који омогућавају и подстичу њихов успех и раст је од критичког значаја.

Циљ овог извештаја је да пружи дубок увид у утицај доделе бесповратних средстава на женско предузетништво, са посебним фокусом на структурне карактеристике и трендове међу предузетницама које су учествовале и биле успешне у добијању ових средстава. Анализирајући различите аспекте, као што су географска дистрибуција, старосна структура, године оснивања

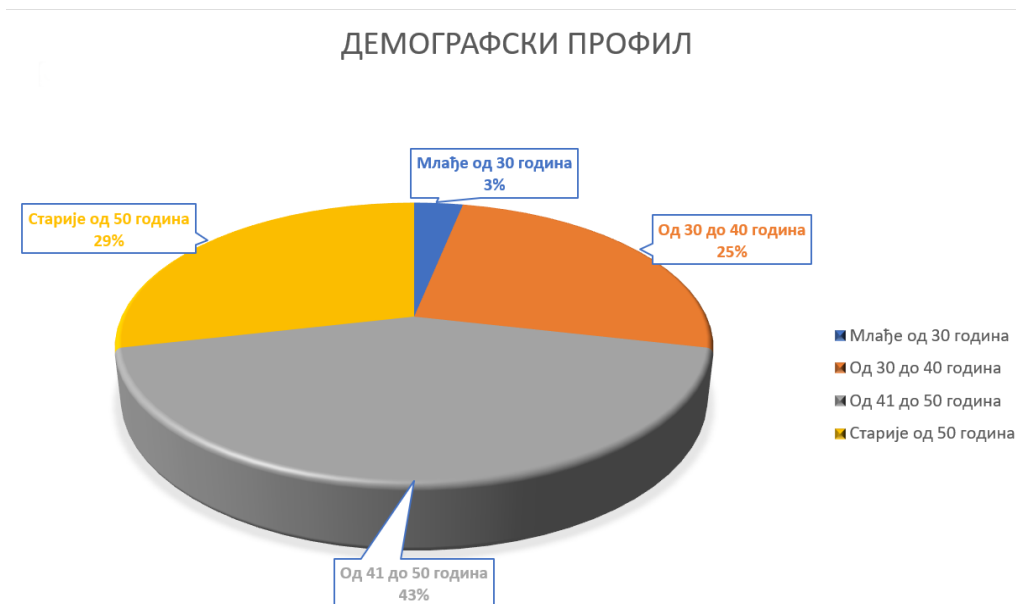
предузећа и секторска припадност, као и улогу финансијских институција у овом процесу, овај извештај тежи да идентификује кључне факторе који утичу на успех женских предузетника.

Ова анализа се заснива на детаљном прегледу рецентних конкурсних података и статистика, обезбеђујући вредне увиде који могу послужити као основа за развој будућих програма подршке. Циљ је не само да се препознају области у којима је подршка већ имала значајан утицај, већ и да се идентификују могућности за даље побољшање и проширење подршке женском предузетништву.

Кроз ову анализу, настојимо да допринесемо разумевању важности стварања снажног и подржавајућег окружења за женско предузетништво, које не само да признаје и вреднује њихов допринос, већ и активно ради на уклањању баријера које их спречавају да остваре свој пун потенцијал.

Демографски профил женских предузетница добитница бесповратних средстава

Осветљавање демографског профила женских предузетница које су добиле подршку кроз бесповратна средства открива виталност и разноликост у свету женског предузетништва. Разумевање њиховог старосног распона, географске локације, сектора делатности и других карактеристика је кључно за обликовање ефикасних стратегија подршке које одговарају њиховим специфичним потребама и амбицијама.

Преданост предузетништва у зрелој доби: Већину добитница бесповратних средстава чине жене у добном распону од 41 до 50 година, које представљају 43% укупног броја. Ове предузетнице носе са собом богатство искуства, знања и професионалних мрежа, што их чини изузетно компетентним у навигацији кроз предузетничке изазове. Њихова способност да служе као менторке и инспирација за млађе колегинице је од непроцењивог значаја за екосистем женског предузетништва.

Искусне предузетнице постављају стандард: Са 29% учешћа, предузетнице старије од 50 година демонстрирају да предузетничка страст не познаје границе. Њихова дугогодишња посвећеност и изграђена стабилност чине их привлачним за програме подршке, доказујући да успех у предузетништву може континуирано да расте без обзира на године.

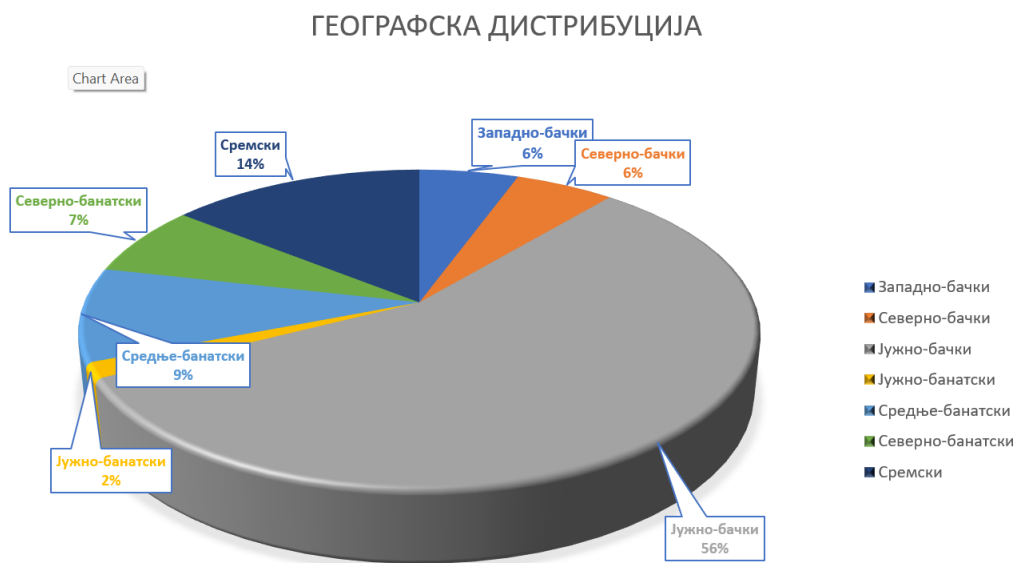
Амбициозне и иновативне лидерке средњих година: Представљајући 25% добитница, жене у добном распону од 30 до 40 година су симбол амбиције и иновација. Ова група често стоји на прекретници каријере, тежећи да своје пословање подигну на виши ниво и остваре значајан утицај на тржишту.

Младе предузетнице на почетку каријере: Иако чине само 3% добитница, младе предузетнице испод 30 година истичу важност раних фаза подршке. Овај податак указује на потребу за циљаним програмима који би помогли младим женама да превазиђу првобитне изазове и ојачају своје присуство у предузетничком свету.

Овакав демографски увид потврђује да су програми доделе бесповратних средстава од суштинске важности за развој и подршку женског предузетништва. Разноврсност добитница сведочи о широком спектру могућности и изазова с којима се сусрећу жене на свом предузетничком путу, истовремено истичући значај обезбеђивања подршке која је прилагођена њиховим јединственим потребама.

Географска дистрибуција женског предузетништва у Војводини

Географска расподела бесповратних средстава у Војводини нуди важан увид у регионалну динамику и распрострањеност женског предузетништва у овој покрајини. Посматрајући различите округе, може се идентификовати низ шанси и изазова који су специфични за сваки регион, омогућавајући нам да боље разумемо како пружити циљану подршку и допринети равномернијем развоју предузетништва међу женама.

Предњачење Јужнобачког округа: Са више од половине добитница бесповратних средстава, Јужнобачки округ се истиче као кључни центар за женско предузетништво у Војводини. Овај тренд указује на постојање снажне предузетничке инфраструктуре и ресурса који подржавају жене у развоју и ширењу њихових бизниса.

Значај Сремског и Средњебанатског округа: Са 14% и 9% учешћа у додели средстава, ови окрузи показују снажну предузетничку активност и потенцијал за даљи развој. Њихова улога у подстицању женског предузетништва је значајна, указујући на потребу за продубљивањем подршке у овим регионима.

Улога северних округа: Севернобачки, Западнобачки и Севернобанатски округ са уделом од 6% и 7% демонстрирају диверсификованост женског предузетништва у Војводини. Иако су мање заступљени у односу на друге округе, ови региони доприносе укупној разноликости и динамици женског предузетништва у покрајини.

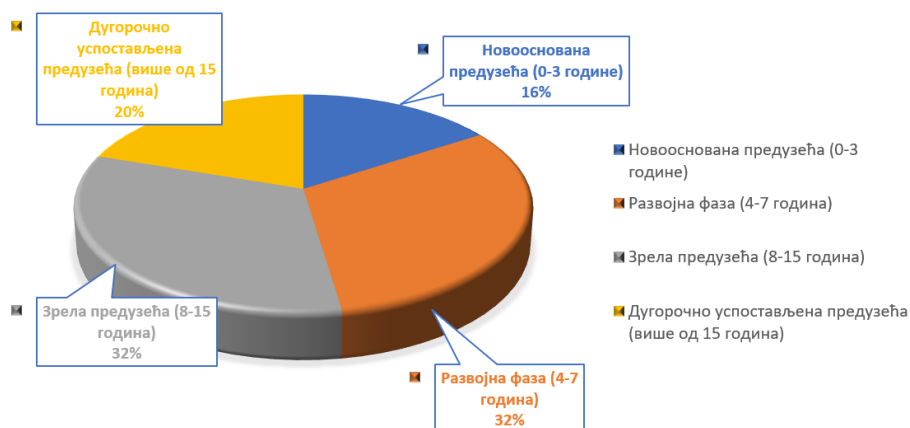
Могућности у Јужнобанатском округу: Са само 2% добитница бесповратних средстава, Јужнобанатски округ указује на потребу за интензивирањем подршке и ресурса у циљу ојачавања женског предузетништва. Овај увид нуди прилику за развој специфичних програма који би подржали жене предузетнице и потакли равномернији економски развој широм Војводине.

Разноликост и дистрибуција средстава међу предузетницама у различитим деловима Војводине истовремено показује снагу и изазове са којима се сусреће женско предузетништво. Промишљене и циљане иницијативе, које узимају у обзир специфичне потребе сваког округа, могу значајно допринети њиховом економском оснаживању и успеху на дуги рок.

Године оснивања предузећа добитница бесповратних средстава

Анализа година оснивања предузећа која су добила бесповратна средства пружа увид у фазе развоја и зрелости предузећа која су подржана кроз ове програме. Разумевање расподеле предузећа по годинама оснивања помаже у идентификацији ефикасности програма подршке у циљању различитих стадијума предузетничког развоја.

ГОДИНА ОСНИВАЊА ПРЕДУЗЕЋА

Зрела предузећа предводе: Највећи удео у програмима бесповратних средстава чине предузећа основана између 8 и 15 година назад, која представљају 32% добитница. Овај податак указује на то да програми подршке ефикасно циљају предузећа која су превазишла почетне изазове и сада теже даљем развоју и ширењу свог пословања.

Консолидација у средњим годинама: Предузећа у развојној фази, основана између 4 и 7 година, такође чине значајан сегмент, са истим процентом учешћа од 32%. Ово указује на постојање снажне подршке за предузећа која су већ стекла одређени тржишни положај и сада траже могућности за скалирање и иновације.

Рана подршка за новоснована предузећа: Новоснована предузећа, са стажом до 3 године, сачињавају 16% добитница бесповратних средстава. Овај удео подвлачи значај ране подршке у осигуравању одрживог раста и развоја нових предузетничких подухвата, као и у потицању иновација и конкурентности на тржишту.

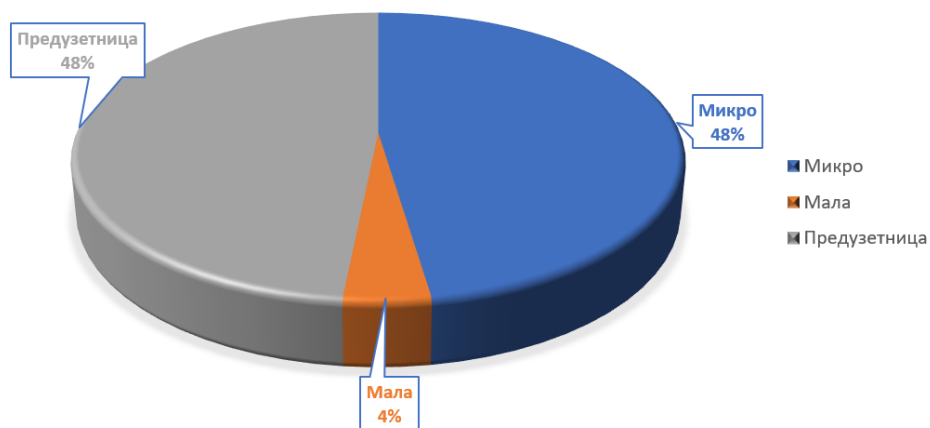
Дугорочно успостављена предузећа: Са 20% учешћа, дугорочно успостављена предузећа, старија од 15 година, показују да подршка није усмерена само на нове или растуће фирме, већ и на оне које су већ оствариле дугорочни успех и имају значајан утицај на економију.

Свеобухватни приступ у додели бесповратних средстава одражава промишљену стратегију подршке која не прави разлику између младих и дугорочно успостављених предузећа, тежећи ка стварању стабилног предузетничког окружења где предузећа свих узраста могу напредовати и допринети економском развоју. Пажљиво циљање различитих фаза развоја предузећа кроз програме подршке кључно је за омогућавање њиховог раста, иновација и дугорочног успеха.

Типови предузећа добитника бесповратних средстава

Разноврсност типова предузећа која су успешна у добијању бесповратних средстава одражава ширину сектора и модела пословања који програми подршке циљају. Ова анализа омогућава детаљан увид у динамику женског предузетништва и пружа основу за развој циљаних стратегија које би подржале различите облике предузетничких иницијатива.

ТИП ПРЕДУЗЕЋА

Преминација микро предузећа и предузетница: Микро предузећа и индивидуалне предузетнице заједно чине скоро половину свих добитника бесповратних средстава, што указује на значајан утицај који ови ентитети имају на економију и иновације. Овај податак потврђује тезу да микро предузећа, иако мања по величини, играју кључну улогу у развоју предузетништва, посебно у контексту женског предузетништва.

Улога малих предузећа: Иако са мањим уделом у укупном броју добитника, мала предузећа такође демонстрирају своју важност у економском ткиву. Њихова присутност међу добитницима подршке илуструје да програми бесповратних средстава нуде шансе и за оне који су прешли праг од микро до мале категорије предузећа, омогућавајући им да наставе са растом и развојем.

Ова разноликост у типовима предузећа која добијају подршку истиче како програми бесповратних средстава могу да служе као катализатор за развој и раст предузећа у различитим фазама њиховог развоја. Подршка коју ови програми пружају не само да помаже у успеху појединачних предузећа, већ такође доприноси ширем економском напретку, оснаживању женског предузетништва и подстицању локалног развоја.

Микро предузећа и предузетнице као кључни учесници у овом процесу заслужују посебну пажњу при креирању будућих политика подршке, осигуравајући да се тренд раста и успеха настави. Јасно је да подршка кроз бесповратна средства може значајно утицати на економску динамику и представља кључан алат за подршку развоју разноврсних и одрживих предузетничких подухвата.

Закључак

Анализа ефеката доделе бесповратних средстава на женско предузетништво у оквиру овог извештаја пружила је дубок увид у кључне аспекте и факторе који утичу на успех и раст женских предузетника. Преко детаљне анализе демографског профила, географске дистрибуције, година оснивања предузећа, као и типова предузећа која су добитници бесповратних средстава, могуће је идентификовати просторе за унапређење и потенцијал за будући развој.

Преданост, иновативност и предузетнички дух жена у предузетништву остају непроцењиви ресурси који доприносе не само економском развоју, већ и друштвеној инклузији и равноправности. Подршка кроз бесповратна средства показала се као ефикасан механизам за омогућавање и подстицање женског предузетништва, омогућавајући предузетницама да превазиђу изазове, истражују нове могућности и реализују своје пословне идеје.

Ипак, анализа такође указује на потребу за континуираном подршком и приступом ресурсима, нарочито у областима где женско предузетништво још увек заостаје или се суочава са посебним изазовима. Програми подршке морају бити дизајнирани тако да адресирају ове изазове, промовишући инклузивност и обезбеђујући да све предузетнице, без обзира на њихову демографску, географску или секторску припадност, имају једнаке могућности за успех.

За постизање још већег утицаја, важно је фокусирати се на интеграцију додатних образовних ресурса, менторства, као и стварање мрежа подршке које ће омогућити женама предузетницама да превазиђу постојеће изазове и максимално искористе доступне прилике. Повећање транспарентности и доступности информација о бесповратним средствима, као и развој финансијских производа који су прилагођени потребама женских предузетника, кључни су за јачање овог сегмента економије.

На крају, овај извештај служи као подсетник на непроцењив допринос који жене предузетнице пружају друштву и економији, као и на значај стварања подстицајног окружења које препознаје и подржава њихову улогу и потенцијал. Улагање у женско предузетништво не само да подржава индивидуални успех, већ доприноси и ширем друштвеном и економском напретку, чинећи га приоритетом за све нивое владе, привреде и цивилног друштва.

Аналізу урадила:

Сандра Бачко
Завод за равноправност полова

Мај, 2024. године